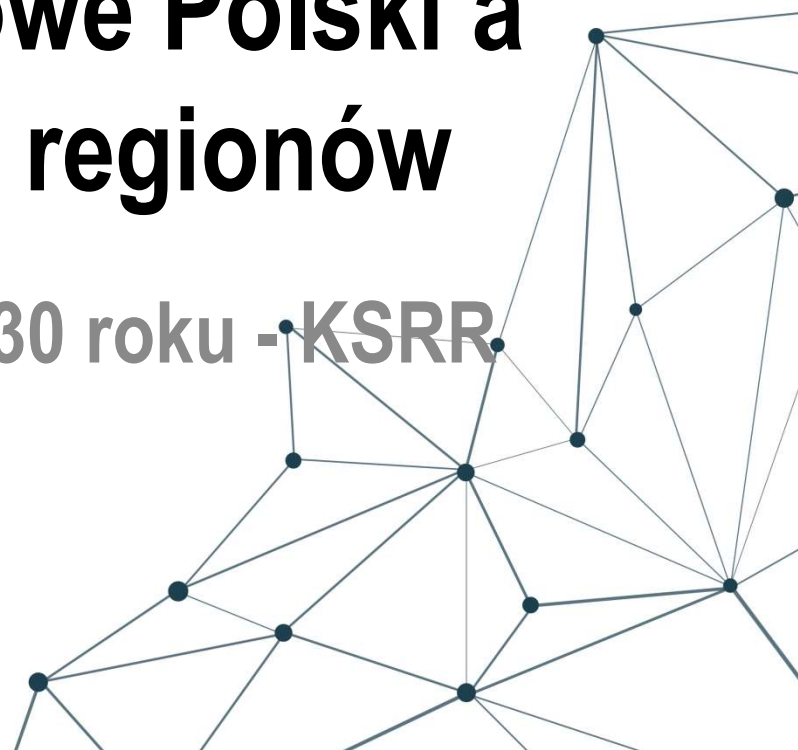

MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

Priorytety rozwojowe Polski a kierunki rozwoju regionów

w perspektywie do 2030 roku - **KSRR**

Uwarunkowania nowej polityki regionalnej

... nowy model rozwoju

określony w SOR, zorientowany na odpowiedzialny i solidarny rozwój oraz wzmacnianie terytorialnych potencjałów rozwojowych i specjalizacji

... procesy globalizacji

mogące przyczynić się do dalszego pogłębiania nierówności, polaryzacji społecznej i w ślad za tym terytorialnej

... nowa perspektywa programowania UE

priorytety polityki spójności po 2020 roku: m.in. włączanie społeczne, zatrudnienie, badania i innowacje, przeciwdziałania zmianom klimatycznym

... sektorowość polityk publicznych

przyczyniająca się do braku skutecznych mechanizmów i narzędzi integrujących różne działania sektorowe

... pogłębiona terytorializacja

dopasowanie interwencji do specyfiki poszczególnych terytoriów

... coraz większa liczba aktorów gry o rozwój

udział jednostek lokalnych w procesie realizacji zadań na rzecz rozwoju regionu

... dualizm systemu finansowania rozwoju

zwiększenie skali finansowania polityki rozwoju ze środków krajowych – zarówno publicznych, jak i prywatnych

MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

ODPOWIEDZIALNY
ROZWÓJ
STRATEGIA

Fundusze
Europejskie

Najważniejsze kwestie aktualnie rozpatrywane w kontekście polityki spójności (1)

Długość perspektywy finansowej:

- prawdopodobnie 5+2 lata.

Zasięg geograficzny polityki spójności:

- dokumenty komisyjne sugerują kilka opcji dla polityki spójności →
 - ograniczona do najstabilniej rozwiniętych regionów i / lub państw członkowskich;
 - obejmująca wszystkie regiony i państwa członkowskie ale pod warunkiem zmiany intensywności pomocy oraz lepszego ukierunkowania wsparcia.

Kwestia Europejskiego Funduszu Społecznego:

- EFS ma wchłonąć FEAD, YEI i EaSI.

Najważniejsze kwestie aktualnie rozpatrywane w kontekście polityki spójności (2)

Metodologia kalkulacji kopert narodowych:

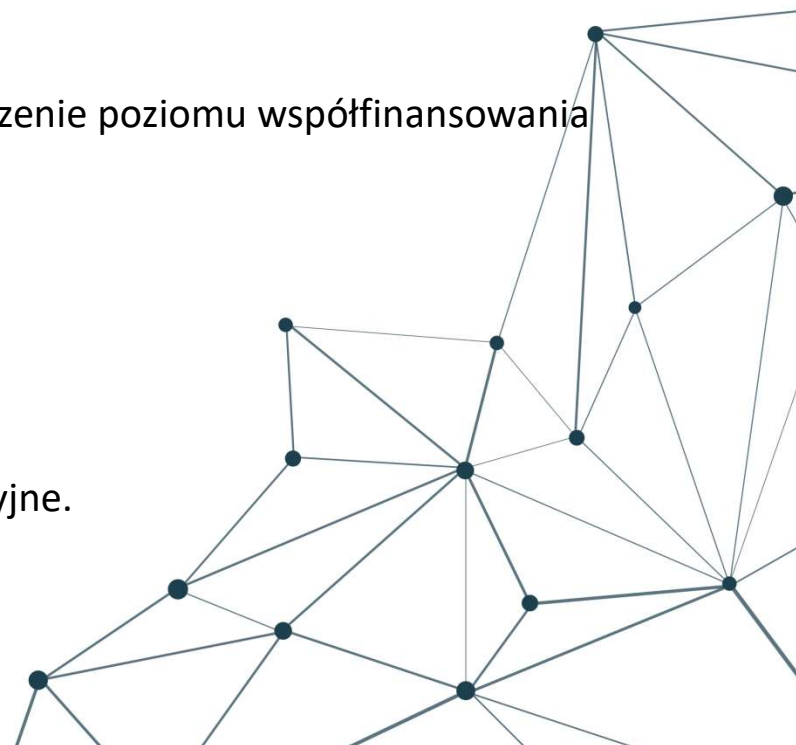
- obok PKB *per capita*, mają pojawić się i zyskać znaczenie nowe wskaźniki zorientowane na zmiany demograficzne, bezrobocie, ubóstwo, innowacje, zmiany klimatyczne, edukację i migracje.

Zmiana intensywności pomocy:

- prawdopodobny spadek stopy finansowania UE i zwiększenie poziomu współfinansowania krajowego.

Do ewentualnej likwidacji:

- kategorie regionów;
- cele tematyczne i wynikające z nich priorytety inwestycyjne.

MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

ODPOWIEDZIALNY
ROZWÓJ
STRATEGIA

Fundusze
Europejskie

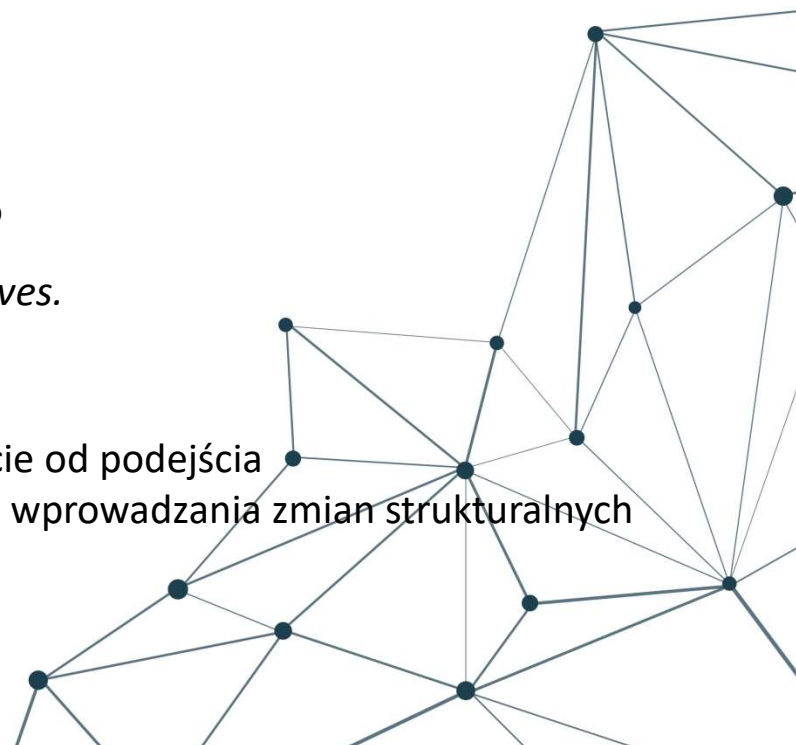
Najważniejsze kwestie aktualnie rozpatrywane w kontekście polityki spójności (3)

Logika uszczegóławiania zakresu interwencji:

- Redukcja liczby celów przy jednoczesnym zwiększeniu ich pojemności tematycznej → dzisiejszy zestaw 11 celów tematycznych prawdopodobnie zastąpiony zestawem tzw. *policy objectives*:
 - *Smarter Europe*;
 - *Low-carbon/greener Europe*;
 - *More connected Europe*;
 - *More equal/social Europe*;
 - *Europe closer to citizens*. ← funkcja celu terytorialnego
- *Policy objectives* mają się przekładać na *specific objectives*.

Powiązania 'polityka spójności & semestr europejski':

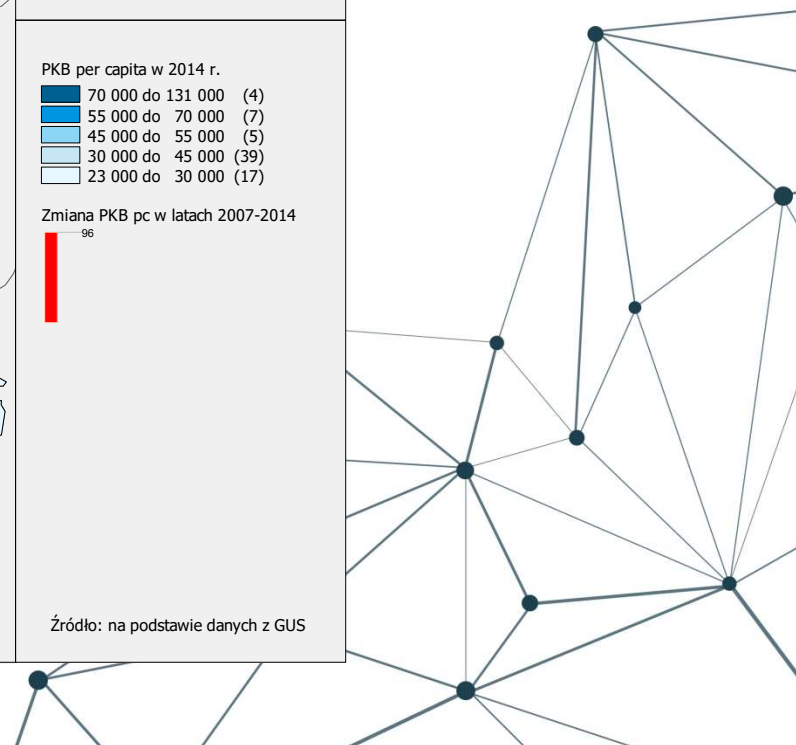
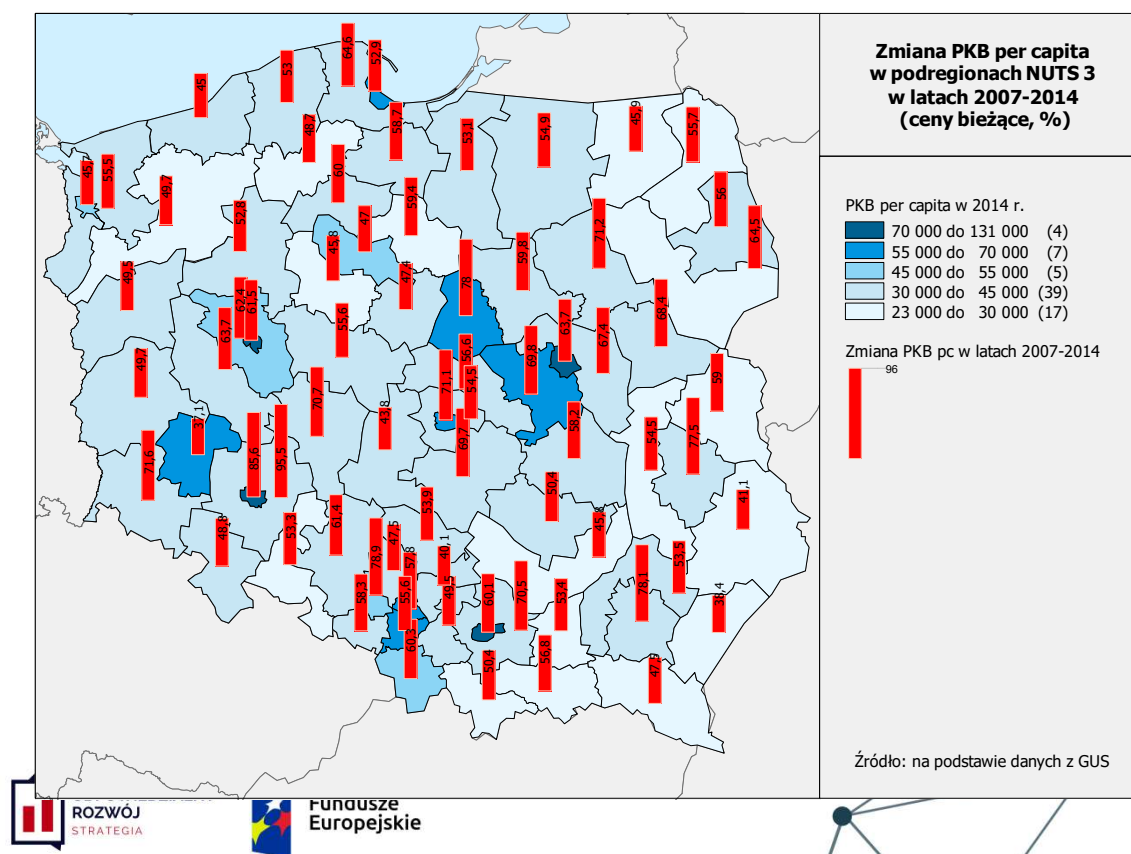
- prawdopodobna zmiana logiki tych powiązań → odejście od podejścia penalizującego na rzecz budowania systemu zachęt do wprowadzania zmian strukturalnych

Zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego regionów NUTS 3

Podregiony o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego odnotowują wyższą od średniej dynamikę wzrostu gospodarczego, na skutek czego wzrastają zróżnicowania międzyregionalne i wewnątrzregionalne oraz pogłębiają się zróżnicowania na linii duże miasta – peryferie.

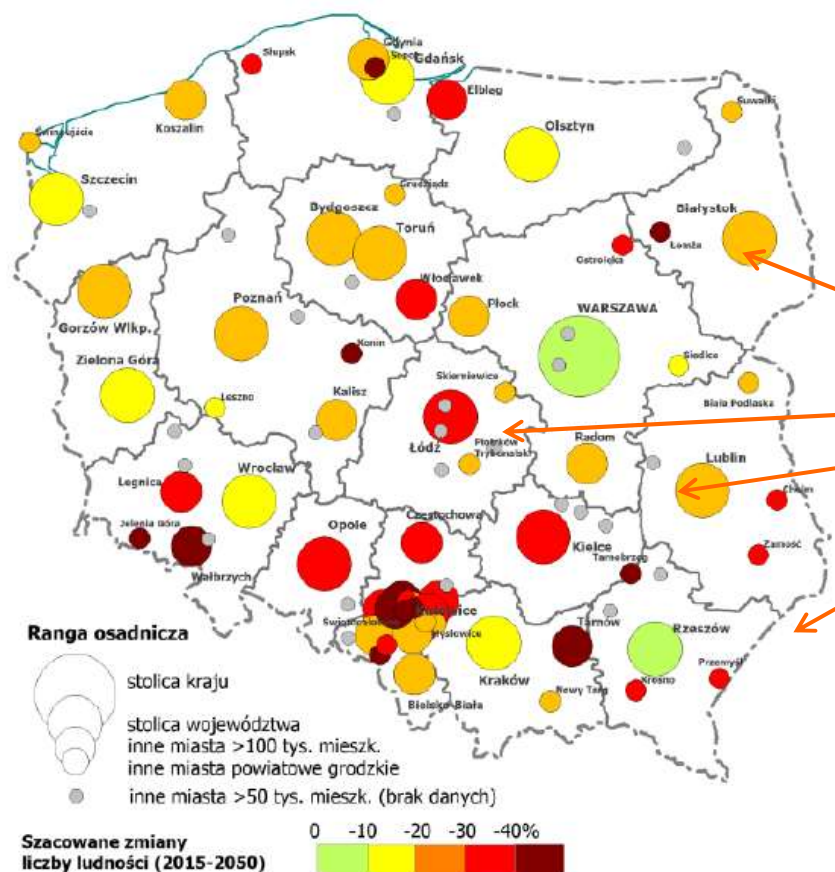
Wzrost PKB per capita w podregionach NUTS 3 w Polsce w latach 2007-2015 (p.p.)

Uwarunkowania demograficzne rozwoju - prognozy zmian liczby ludności

W 2020 r. Polskę może czekać ubytek ludności o prawie 300 tysięcy osób, a w 2030 o ponad 1,2 miliona osób w stosunku do 2016 r.

Województwami najbardziej wyludniającymi się będą śląskie, łódzkie, lubelskie i dolnośląskie.

Prognozowany spadek liczby ludności na poziomie 30 – 40%

Źródło: Śleszyński P., 2017, Analiza sytuacji rozwojowej miast, w tym charakterystyka miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. IGiPZ PAN, Warszawa.

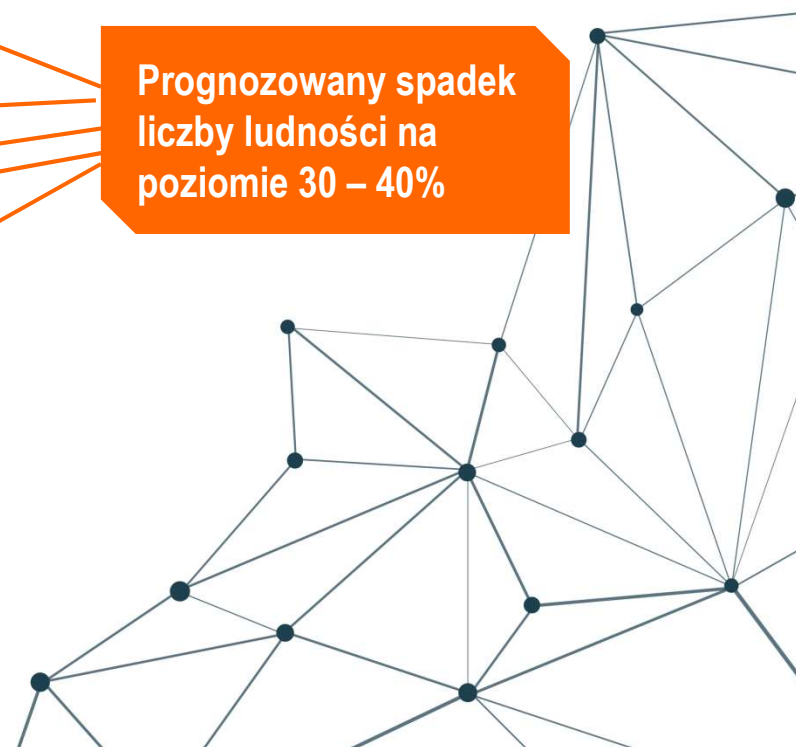
MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

ODPOWIEDZIALNY
ROZWÓJ
STRATEGIA

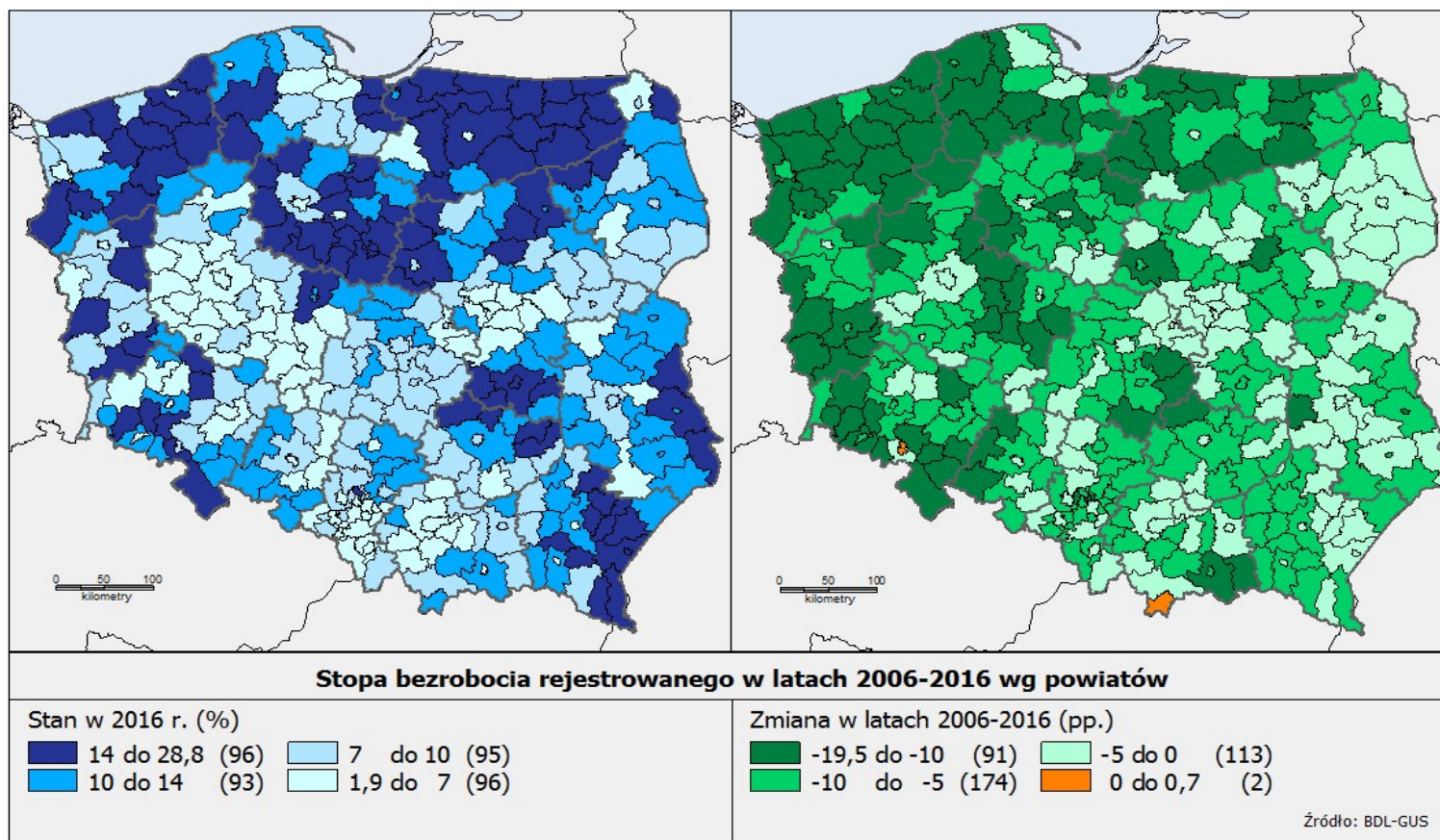

Fundusze Europejskie

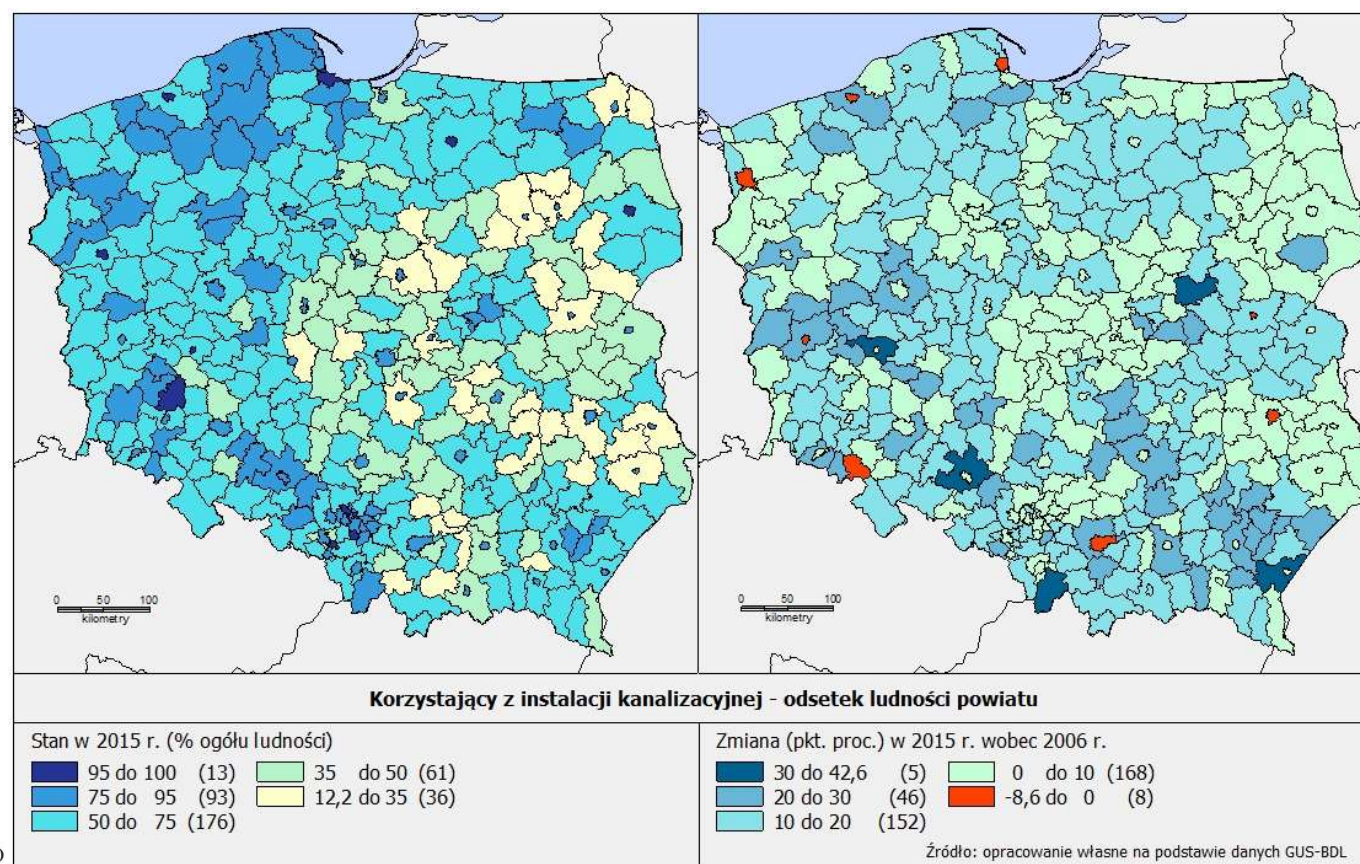
Zmniejszenie natężenia bezrobocia w Polsce

Widoczne korzystne trendy redukcji bezrobocia, ale nadal kumulacja tego zjawiska w powiatach m. in. północnej i wschodniej Polski. Duże różnice w stopach bezrobocia związane raczej z czynnikami strukturalnymi (gospodarka, demografia, edukacja).

Zróżnicowanie przestrzenne w zakresie infrastruktury technicznej

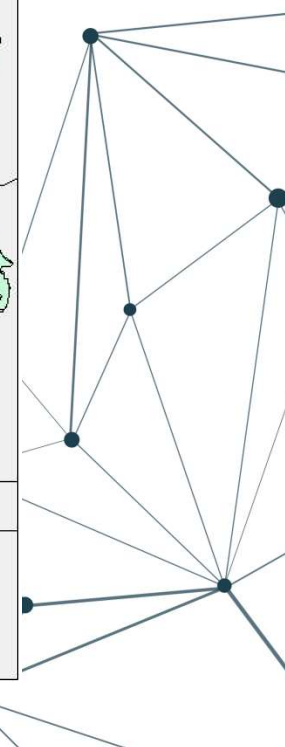
Pomimo znaczącego postępu, nadal istnieje znacząca luka infrastrukturalna w odniesieniu do transportu i komunikacji oraz usług komunalnych. Przykładowo, w 2015 r. dostęp do sieci kanalizacyjnej posiadało prawie 90% ludności miejskiej, ale tylko niespełna 40% ludności wiejskiej.

MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

Europejskie

Wyzwania polityki regionalnej

Wyzwanie 1

Przeciwdziałanie
negatywnym
skutkom
procesów
demograficznych
i migracji

Wyzwanie 2

Rozwijanie i
wykorzystanie
dostępnego
kapitału
ludzkiego
i społecznego

Wyzwanie 3

Wzrost
produktywności
i innowacyjności
regionalnych
i lokalnych
gospodarek

Wyzwanie 4

Rozwój
infrastruktury
podnoszącej
konkurencyjność,
atrakcyjność
inwestycyjną
i warunki życia w
regionach

Wyzwanie 5

Zwiększenie
efektywności
zarządzania
rozwojem
i finansowania
działań
rozwojowych

Wyzwanie 6

Przeciwdziałanie
nierównościom
terytorialnym i
przestrzennej
koncentracji
problemów
rozwojowych

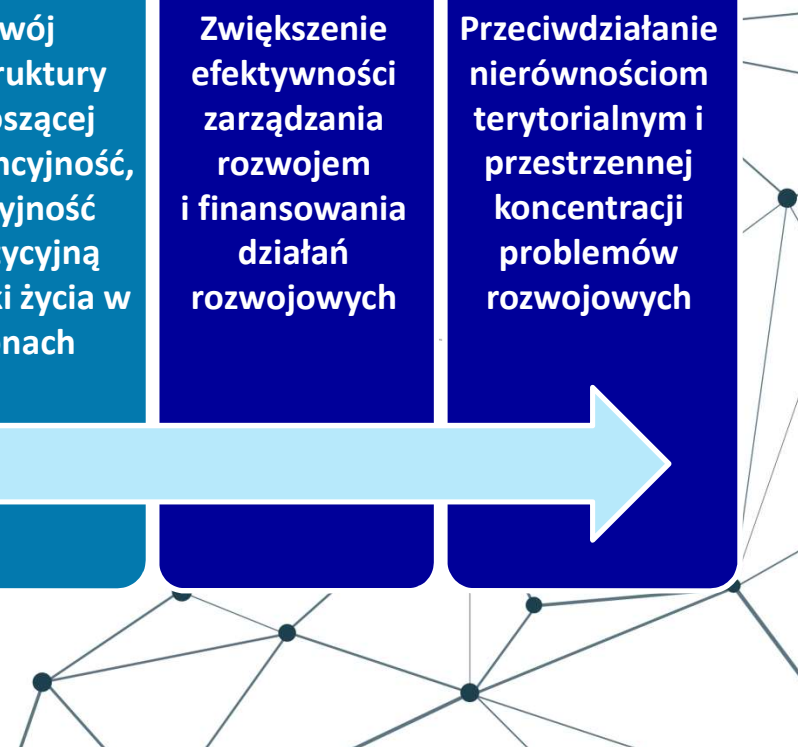
MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

ODPOWIEDZIALNY
ROZWÓJ
STRATEGIA

Fundusze
Europejskie

Zmiana podejścia w polityce regionalnej

	2010-2020	2020+
ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE	z poziomu krajowego wspomaganie rozwoju kraju i wszystkich regionów (rozwijanie czynników konkurencyjności); realizacja polityki regionalnej podporządkowana zasadom polityki spójności – środki UE jako główne źródło pol reg	z poziomu krajowego bardziej selektywne (geograficznie i tematycznie) wspomaganie rozwoju obszarów w różnych skalach terytorialnych - makroregionalnym, wojewódzkim, sub-regionalnym, lokalnym, polityka regionalna w większym stopniu oparta o cele wyznaczone na poziomie krajowym i zasoby własne
KONCENTRACJA TERYTORIALNA	OSI wyznaczone i wspierane głównie na poziomie regionalnym poza Polską Wschodnią i obszarami przygranicznymi brak dodatkowych mechanizmów wsparcia dla OSI z poziomu krajowego	obok OSI na poziomie regionalnym większa rola OSI identyfikowanych na poziomie krajowym
KONCENTRACJA TEMATYCZNA	wsparcie zależne od celów tematycznych PS oraz strategii wojewódzkich – w praktyce koncentracja na wsparciu dla rozwoju infrastruktury;	zintegrowane podejście skoncentrowane na przezwyciężaniu barier i rozwoju potencjałów rozwojowych (zwiększenie roli wsparcia dla rozwoju specjalizacji gospodarczych, przekształcenie struktur gospodarczych, wsparcie instytucjonalne)
MODEL INSTYTUCJONALNY	główną rolę odgrywają samorządy wojewódzkie (uzupełniane przez działalność rządu); miękką koordynacją działań rządu i samorządu wojewódzkiego w oparciu o kontrakt terytorialny	główną rolę odgrywają samorządy wojewódzkie z aktywniejszym udziałem rządu, samorządów lokalnych i innych partnerów społeczno-gospodarczych w szczególności w rozwiązywaniu sub-regionalnych problemów rozwojowych
INSTRUMENTY TERYTORIALNE	Instrumenty w dużej mierze pochodzące z europejskiej polityki spójności (ZIT, RLKS) krajowe instrumenty polityki regionalnej nieliczne i częściowo nieskuteczne (kontrakt terytorialny, programy rewitalizacji).	zwiększenie liczby i znaczenia krajowych instrumentów ukierunkowanych terytorialnie (w tym odnowienie kontraktu terytorialnego) wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń z wdrażania PS do wypracowania skutecznych instrumentów wsparcia- upowszechnianie dobrych praktyk.
FINANSOWANIE	głównie pozyskiwane fundusze zewnętrzne (m.in. środki unijne) pomocnicza rola instrumentów finansowych , w tym finansowania zwrotnego	wzrost znaczenia środków krajowych , w tym: podjęcie działań na rzecz zwiększenia wkładu krajowych środków w finansowanie polityki regionalnej zwiększenie roli instrumentów finansowych , w tym finansowania zwrotnego (np. regionalnych funduszy rozwoju)

Zasady i wartości polityki regionalnej

Zasady

Wartości

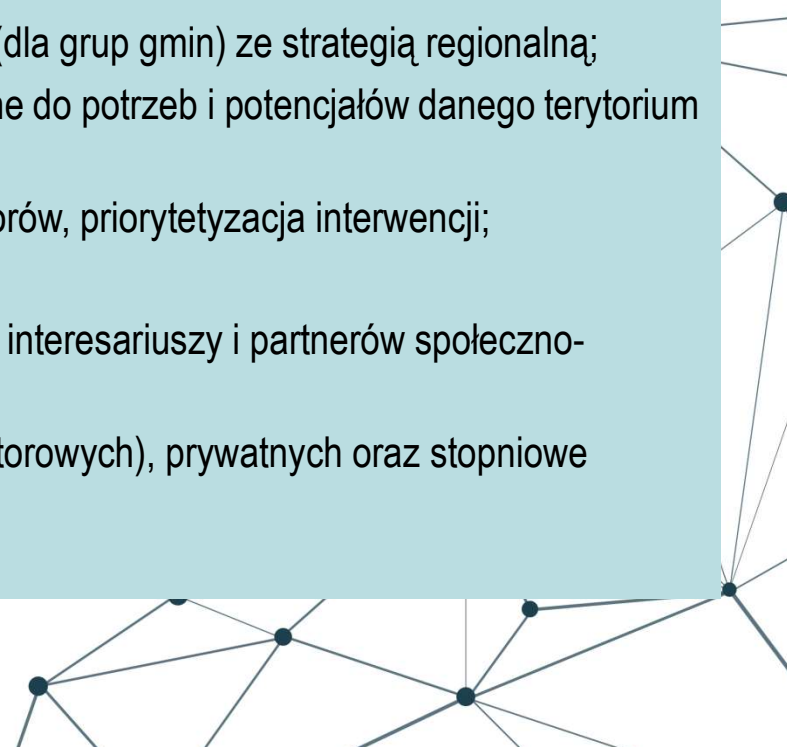

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego do 2030

- Dostosowuje politykę regionalną do wyzwań SOR
- Łączy wzmocnianie potencjału konkurencyjnego regionów z potrzebą zwiększenia spójności terytorialnej w skali krajowej i regionalnej, a także stawia na sprawną administrację na wszystkich poziomach zarządzania

W szczególności wprowadza:

- Lepsze powiązanie tworzonej oddolnie strategii lokalnych (dla grup gmin) ze strategią regionalną;
- Podejście zróżnicowane terytorialnie → pakiety dostosowane do potrzeb i potencjałów danego terytorium uwzględniające stopień ich rozwoju i możliwości rozwojowe;
- Podejście zintegrowane łączące interwencje z różnych sektorów, priorytetyzacja interwencji;
- Zwiększenie roli krajowych instrumentów terytorialnych;
- Wzmocnienie zaangażowania i odpowiedzialności lokalnych interesariuszy i partnerów społeczno-gospodarczych;
- Łączenie źródeł finansowania: europejskich, krajowych (sektorowych), prywatnych oraz stopniowe zwiększanie udziału środków krajowych

„KONKURENCYJNOŚĆ”

Efektywne wykorzystanie czynników rozwojowych regionów

Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego

- ✓ Aktywna polityka wspierania dostosowania kwalifikacji zasobów ludzkich do wymogów rynku pracy
- ✓ Inicjatywy ukierunkowane na zmianę postaw społecznych w zakresie zachowań edukacyjnych
- ✓ Zwiększanie zakresu partycypacji społecznej

Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach

- ✓ Zapewnienie lepszego wykorzystywania zasobów przez wdrażanie RIS w różnych politykach i koncepcjach
- ✓ Kształtowanie podstaw proinnowacyjnych w społeczeństwie i wśród kadry zarządzającej

Stymulowanie inwestycji przedsiębiorstw (nowych i istniejących) w sferach, które uznaje się za istotne dla gospodarki regionu

- ✓ Koncentracja wsparcia na inwestycjach w sferach o dużym potencjale (możliwych do komercjalizacji)
- ✓ Wsparcie przedsiębiorstw w obszarach o wysokim potencjale (obszary funkcjonalne, 2) obszary miejskie – obszary wiejskie 3), regionalne ośrodki wzrostu – lokalne (subregionalne) ośrodki wzrostu

Infrastruktura lokalna zbilansowana i służąca mieszkańcom obszaru funkcjonalnego

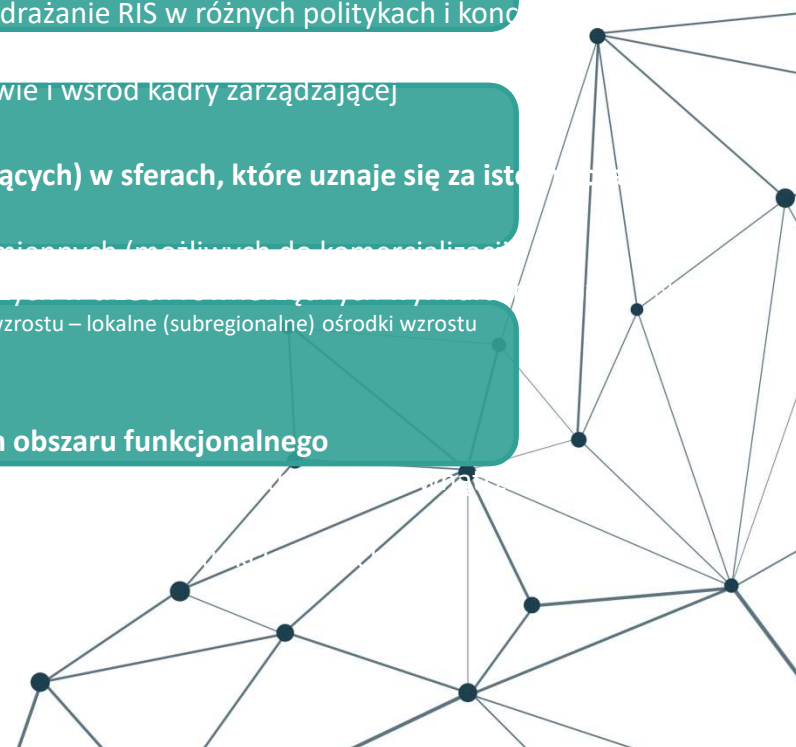
MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

ODPOWIEDZIALNY
ROZWÓJ
STRATEGIA

Fundusze
Europejskie

„SPÓJNOŚĆ”

kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Obszary wsparcia

- ✓ Małe miasta jako zaplecze rozwojowe dla zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich
- ✓ OSI: Obszary zagrożone trwałą marginalizacją
- ✓ OSI: Średnie miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze
- ✓ Obszary słabsze gospodarczo, w tym przygraniczne i o słabszej dostępności
- ✓ Obszary zdegradowane i poprzemysłowe (działania rewitalizacyjne)

Zakres wsparcia

- ✓ Inicjowania współpracy sąsiadujących JST w ramach identyfikowanych obszarów funkcjonalnych (główna rola animacyjna samorządu województwa)
- ✓ Zawijazwania partnerstw JST i wypracowania planów działań opartych na dokumentach strategicznych właściwych dla obszaru funkcjonalnego (partycypacyjne podejście angażujące interesariuszy rozwoju)
- ✓ Realizacja wypracowanych oddolnie dla obszaru funkcjonalnego zintegrowanych i kompleksowych projektów bazujących na endogenicznych zasobach, realizujących cele rozwojowe danego terytorium i regionu

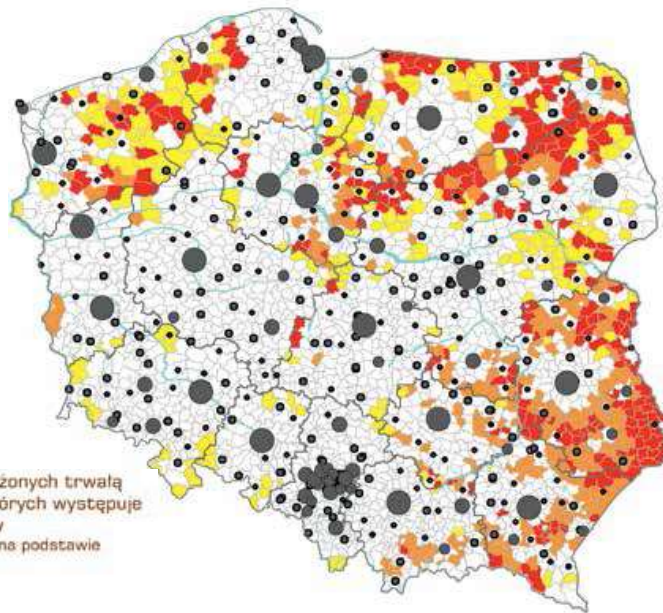
Mechanizm wsparcia

- ✓ Projekty integrujące działania (pakiety działań), m.in. w zakresie infrastruktury, przedsiębiorczości, środowiska szkolnictwa zawodowego i osób dorosłych, rozwiązywania problemów społecznych, rozwoju kultury i dziedzictwa narodowego
- ✓ Interwencja w obszarach funkcjonalnych, tj.: obszarach miast średnich, miast małych, obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją, obszarach rewitalizacji i poprzemysłowych, a także na obszarach przygranicznych (rozumianych jako ośrodek/ośrodki miejskie i gminy wiejskie)

Obszary koncentracji wsparcia KSRR 2030 (OSI)

SOR wskazuje dwa nowe typy obszarów strategicznej interwencji:

a) Obszary zmarginalizowane

Typy obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, na których występuje kumulacja problemów (ocena wielokryterialna na podstawie 14 wskaźników*)

- Spółecznych
- Ekonomicznych
- Spółeczno-ekonomicznych

Ranga osadnicza miast

- Stolice kraju lub województwa
- Inne miasta > 100 tys. mieszk.
- Inne miasta powiatowe grodzkie
- Inne miasta stolice powiatów > 20 tys. mieszk.
- Pozostałe stolice powiatów

MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

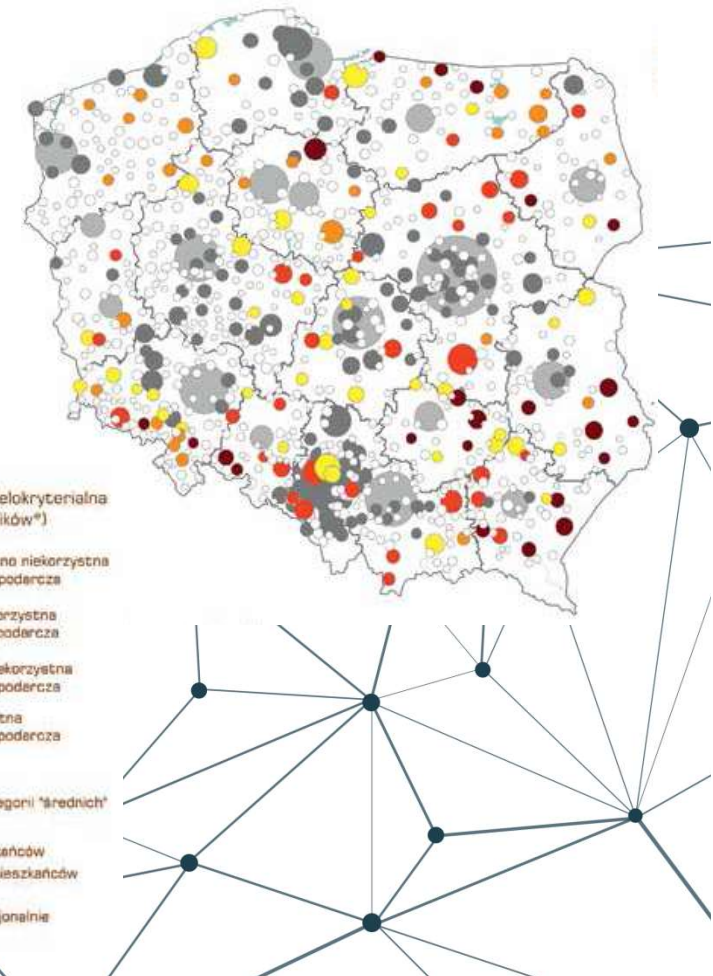

ODPOWIEDZIALNY
ROZWÓJ
STRATEGIA

Fundusze
Europejskie

b) Średnie miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze

Typologia miast średnich tracących funkcje (ocena wielokryterialna na podstawie zestawu wskaźników*)

- Silna utrata funkcji, mocno niekorzystna sytuacja społeczno- gospodarcza
- Silna utrata funkcji, niekorzystna sytuacja społeczno- gospodarcza
- Utrata funkcji, mocno niekorzystna sytuacja społeczno- gospodarcza
- Utrata funkcji, niekorzystna sytuacja społeczno- gospodarcza

- Pozostałe miasta w kategorii "średnich"
- Miasta wojewódzkie
- Miasta < 20 tys. mieszkańców i powiatowe < 15 tys. mieszkańców

Uwaga: wielkość kół proporcjonalnie do liczby ludności

„SPRAWNOŚĆ”

Sprawną administracją na rzecz rozwoju

Wzmocnienie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym

- ✓ Ukierunkowanie administracji samorządowej na lepsze wykorzystanie istniejących zasobów i potencjałów terytorialnych przez upowszechnienie dobrych praktyk współpracy JST, administracji rządowej i lokalnych partnerów

Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych na poziomie lokalnym

- ✓ Utworzenie systemu monitorowania usług publicznych
- ✓ Koordynacja działań sąsiadujących JST w zakresie planowania dostarczania usług technicznych i społecznych

Wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz gotowości do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju

- ✓ Poprawa jakości działania administracji samorządowej, doskonalenie kompetencji urzędników
- ✓ Wzmocnienie potencjału analitycznego urzędów
- ✓ Wzmacnianie mechanizmów zarządzania strategicznego

Efektywny i spójny system finansowania polityki rozwoju

- ✓ Stosowanie instrumentów adekwatnych do specyfiki przedsięwzięć
- ✓ Wypracowanie systemu nastawionego na rezultaty

MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

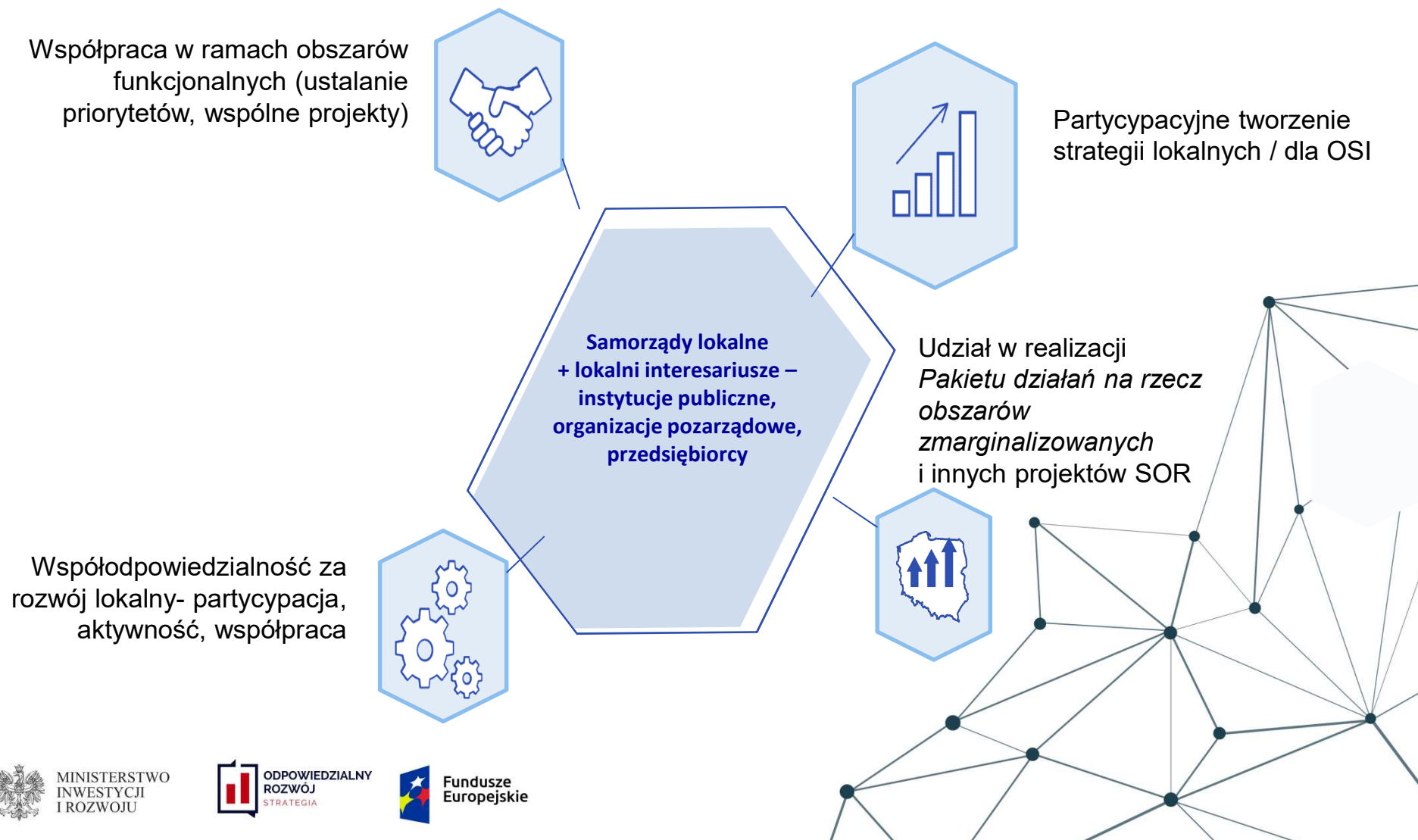
ODPOWIEDZIALNY
ROZWÓJ
STRATEGIA

Fundusze
Europejskie

Działania na rzecz rozwoju na poziomie lokalnym wspierane instrumentami terytorialnymi

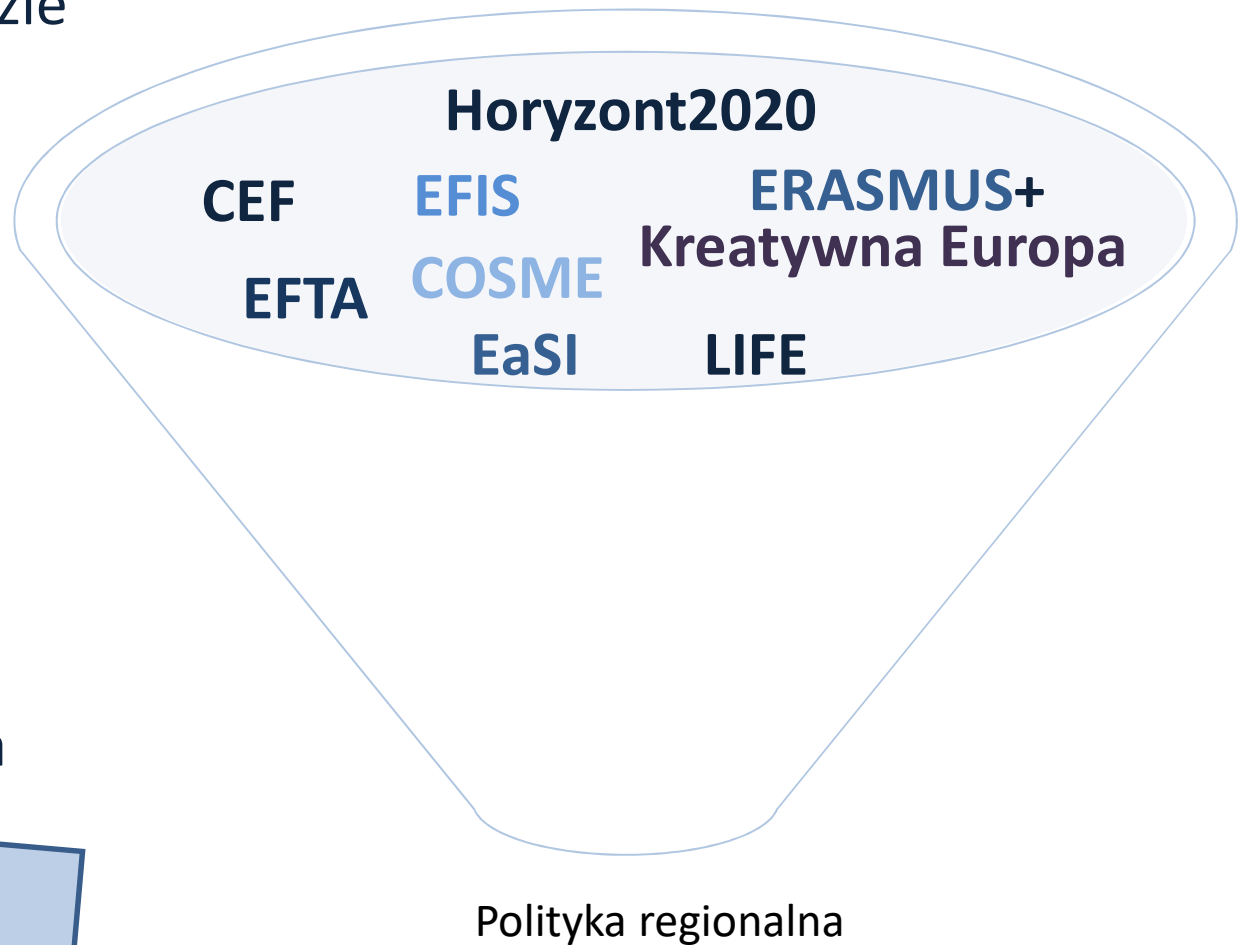
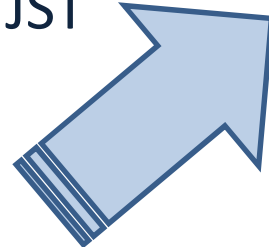

Fundusze Europejskie

Finansowanie polityki regionalnej

➔ Finansowanie na zasadzie **montażu finansowego**

- Środki EFSI
 - PO
 - RPO
 - EFRROW
 - EFMR
- Środki krajowe
 - Budżet państwa
 - Budżety JST
 - Inne
- Inne źródła

Źródła finansowania regionalnych programów rozwoju

**Polityka Spójności:
EFRR + EFS**

środki wycofywane z instrumentów inżynierii finansowej uruchomionych w 2007-2013 i instrumentów finansowych i pomocy zwrotnej uruchomionych w 2014-2020 w formie wsparcia zwrotnego

środki publiczne krajowe będące w dyspozycji samorządu terytorialnego

środki prywatne i inne

**Wspólna Polityka Rolna
Wspólna Polityka Rybacka**

bezwrotna pomoc zagraniczna przyznawana przez państwa EFTA (Norwegię, Islandię, Liechtenstein, Szwajcarię)

MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

ODPOWIEDZIALNY
ROZWÓJ
STRATEGIA

Fundusze
Europejskie

Dziękuję za uwagę

MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

ODPOWIEDZIALNY
ROZWÓJ
STRATEGIA

Fundusze
Europejskie

